

Številka: 350-34/2025-2 (256)
Ljubljana, dne 2. 7. 2025

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Zadeva: Prvo mnenje k osnutku Občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje ME 18 CU/1, Občina Mengeš, ID 5573

Skladno z vašo vlogo številka 350-61/2025-2711-2, datum: 11. 6. 2025 vam posredujemo prvo mnenje po 122. členu v povezavi s 129. členom Zakona o urejanju prostora ((ZUreP-3), Ur. l. RS, št. 199/21 s spremembami in dopolnitvami) za področje zdravje ljudi k osnutku Občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje ME 18 CU/1, ID 5573.

Zahtevek za izdelavo mnenja izvira iz vloge družbe STUDIO 3R urbanistično in arhitekturno načrtovanje d.o.o., pod št. 01/0406/2025 z dne 4. 6. 2025, ki jo je kot nosilcu urejanja prostora posredovala Ministrstvu za zdravje.

V pregled za izdelavo mnenja smo prejeli naslednjo dokumentacijo, ki je dosegljiva na spletni povezavi <https://www.menges.si/obcina/prostorski-akti/>:

- Občinski podrobni prostorski načrt za območje ME 18 CU/1; faza: osnutek; izdelovalec: STUDIO 3R urbanistično in arhitekturno načrtovanje d.o.o., Ljubljanska cesta 76, 1230 Domžale; št. projekta: 01/U0909/2024; datum: maj 2025.

Kot izhodišče za izdelavo mnenja smo uporabili naslednjo zakonodajo in kriterije:

- Drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami);
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje, Ur.l. RS, št. 9/2009 in 44/22 – ZVO-2;
- Kriteriji za ugotavljanje sprejemljivosti planov s stališča pristojnosti varovanja zdravja ljudi pred vplivi iz okolja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje (Verzija 2), ki so objavljeni na spletni povezavi (https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Preventiva-in-skrb-za-zdravje/okolje-in-zdravje/Kriteriji_MZ_CPVO-2013.pdf).

V zvezi z izdelavo mnenja smo opravili tudi kartografski ogled lokacije. Kartografske podatke smo pregledali na naslednjih spletnih straneh:

- Atlas okolja: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso

- Atlas voda:
<https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>
- GIS občin: <https://gis.iobcina.si/gisapp/login.aspx?a=menges>
- Google zemljevidi:
<https://www.google.com/maps/@46.0587008,14.5260544,13z?entry=ttu>

ZNAČILNOSTI PLANA

a) Splošno o planu

S tem OPPN se načrtuje prostorska ureditev na območju ME 18 CU/1. Območje OPPN je v Občinskem prostorskem načrtu Občine Mengeš (Uradni vestnik Občine Mengeš, št. 5/13, 6/13, 8/17, 31/18, 9/18, 3/20, 3/24; OPN) opredeljeno kot podenota CU/1 enote urejanja prostora ME 18. Pobudnik za pripravo OPPN je Klemen transport, prevoz blaga, Klemen Piškur s.p., Gorenjska cesta 9, 1234 Mengeš.

Na območju OPPN se načrtuje umestitev stavb in površin za storitvene, poslovne in dopolnilne skladiščne dejavnosti ter za bivanje za posebne družbene skupine, v njegovem vzhodnem delu pa zeleni pas, intenzivno zasajen z drevjem in grmičevjem.

Območje OPPN meri približno 1,1 ha in obsega zemljišča s parc. št.: 1498/10, 1498/11, 1498/16, 1498/19, 1499/6-del, 1499/10-del, 2897/11-del, 2903/1-del vse k.o. 1938 Mengeš.

Območje OPPN ME 18 CU/1 se nahaja v severnem delu mesta Mengeš na obrobju gospodarske cone. Območje je del enote urejanja prostora ME 18, ki jo sestavljata dve podenoti ME 18 CU/1 in ME 18 SSd/2. Območje podenote ME 18 CU/1, s podrobnejšo namensko rabo CU (osrednja območja centralnih dejavnosti), predstavlja tamponsko območje med stanovanjskimi površinami na vzhodni in gospodarsko cono na zahodni strani.

Območje je zaraščeno z grmičevjem in drevjem, v južnem delu se nahaja pomožni (kmetijski) objekt. Območje OPPN obdaja grajena struktura razen na južni strani, kjer se nahajajo površine porasle z vegetacijo ob vodni infrastrukturi – razbremenilniku od Pšate proti Kamniški Bistrici.

b) Ugotovitve v zvezi s planom

Območje ME 18 CU/1 se nahaja v severnem delu mesta Mengeš na obrobju gospodarske cone. Na vzhodni strani ga obdaja stanovanjska gradnja z dejavnostmi, na severni Gorenjska cesta (glavna cesta G2 / 1138 Moste – Mengeš) in cesta Jama (lokalna cesta LC 253041 Mengeš - Vodice), na zahodni površine gospodarske cone ter na južni površine porasle z vegetacijo ob vodni infrastrukturi – razbremenilniku od Pšate proti Kamniški Bistrici.

- Viri pitne vode:

Območje plana se nahaja na širšem vodovarstven območju z blažjim vodovarstvenim režimom (VVO III), zavarovanim z Odlokom o varstvenih pasovih vodnih virov Domžale I., II., III., IV., V. in DG I. in ukrepih za zavarovanje voda (Uradni vestnik občine Domžale, št. 5/98).

Plan se nahaja na območju Vodnega telesa podzemnih voda SAVSKA KOTLINA IN LJUBLJANSKO BARJE (šifra vodnega telesa: SIVTPODV1001), ki je zaradi kraških in razpoklinskih značilnosti drugega vodonosnika ranljiv za posledice različnih virov onesnaženja, zaradi česar so lahko ogroženi vodni viri za oskrbo s pitno vodo, tudi v oddaljenih predelih.

- Poplave:

Obravnavano območje se ne nahaja na območju poplavne nevarnosti.

- Zrak:

Kakovost zunanjega zraka se v okviru državne merilne mreže DMKZ na obravnavanem območju ne spremlja. Na osnovi navedb v Operativnem programu ohranjanja kakovosti zunanjega zraka (poglavje št. 6 Analiza stanja kakovosti zunanjega zraka) in v Operativnem programu nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ), Revizija OPNOZ iz 2019 ocenjujemo, da obstaja možnost, da predpisani standardi kakovosti zraka na obravnavanem območju vsaj občasno niso doseženi.

Na osnovi navedb v zgoraj omenjenih dokumentih ocenjujemo tudi, da kakovost zunanjega zraka na obravnavanem območju ne dosega kakovosti, ki jo z vidika varovanja zdravja ljudi navajajo Smernice Svetovne zdravstvene organizacije za kakovost zraka .

- Hrup:

Obravnavano območje je na severni strani preobremenjeno s hrupom cestnega prometa. Neposredna bližina gospodarske cone in stanovanjskih površin predstavlja konfliktno situacijo, zato je pomembno, da se bivalni prostori umestijo v prostor na način, da hrup okolja ne bo predstavljal obremenitve, ki je večja od usmeritev Direktive 2002/49/ES o ocenjevanju in upravljanju okoljskega hrupa.

- Elektromagnetno sevanje:

Preko obravnavanega območja potekajo obstoječi elektroenergetski vodi: podzemni 20 kV vod ob severnem robu območja OPPN ter 20 kV prostozračni vod in nizkonapetostni (NN) vod v osrednjem delu območja. Zahodno od območja se nahaja obstoječa transformatorska postaja. Kablovodi, daljnovodi in transformatorske postaje, ki so del javnega distribucijskega elektroenergetskega omrežja, predstavljajo obstoječi vir nizkofrekvenčnega elektromagnetnega sevanja. Izvedba nove transformatorske postaje (TP) bo pomenila novi vir tovrstnega sevanja.

Na obravnavanem območju in v njegovi neposredni bližini ni prenosnega elektroenergetskega omrežja, ki bi ga uvrščali med pomembne vire nizkofrekvenčnega elektromagnetnega sevanja.

1. PREVERITEV UPOŠTEVANJA SPLOŠNIH IN KONKRETNIH SMERNIC V PLANU

Splošnih smernic za pripravo OPPN Ministrstvo za zdravje še ni objavilo.

Nacionalni inštitut za javno zdravje ni bil pozvan in za potrebe Ministrstva za zdravje ni izdelal konkretnih smernic za plan Občinski podrobni prostorski načrt za območje ME 18 CU/1.

2. PREVERITEV UPOŠTEVANJA PREDPISOV S PODROČJA PRISTOJNOSTI MINISTRSTVA ZA ZDRAVJE

Menimo, da je bil drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 in spremembe in dopolnitve) pri pripravi obravnavanega plana upoštevan do stopnje kot je to predvideno s predpisi s področja varovanja okolja (za dodatna pojasnila glej POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI na koncu tega mnenja).

3. MNENJE O SPREJEMLJIVOSTI VPLIVOV IZVEDBE PLANA NA OKOLJE ZA SEGMENT ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

Menimo, da so vplivi izvedbe Občinskega podrobnega prostorskega načrta za območje ME 18 CU/1, Občina Mengeš, kot je to opisano v osnutku plana, z vidika vplivov na zdravje in počutje ljudi sprejemljivi, pod naslednjimi pogoji:

- Prostore za bivanje za posebne družbe skupine je treba umestiti tako, da bodo mejili na obstoječe stanovanjske površine, torej na vzhod, kjer mora biti zagotovljena tiha fasada. S takšnim umeščanjem se pomembno zmanjša stik in izpostavljenost gospodarski coni, kar prispeva k bolj zdravemu in varnemu bivalnemu okolju.
- Fasada naj se izvede na način, da ne bo odbijala hrupa s ceste in povečevala hrupa v okolju.

- V Operativnem programu varstva pred hrupom naj se preverijo načrtovani omilitveni ukrepi za to območje, skladno z omenjeno Direktivo 2002/49/ES. V primeru preseganja mejnih vrednosti za bivalno okolje za hrup cestnega prometa, naj se uvedejo dodatni omilitveni ukrepi kot je tihi asfalt in zmanjšanje hitrosti vožnje.

POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI:

Izhodišča, ki so bila uporabljena za izdelavo mnenja o vplivih na zdravje ljudi, so naslednja:

- Odločitve o sprejemljivosti vplivov na zdravje temeljijo na mejnih vrednostih za onesnaženost okolja, ki so določene z veljavno slovensko zakonodajo s področja okolja (npr. za onesnaženost zraka, hrup v naravnem in življenjskem okolju, kakovost pitne vode, itd) ter drugih nacionalnih predpisih s področja ravnanja z okoljem, ki določajo mejne vrednosti, pravila ravnanja in podobno (npr. predpisi s področja urejanja emisij v vode in zrak, ravnanje z odpadki, itd.).
- Pri ocenjevanju vplivov poleg zakonodaje upoštevamo tudi strokovne smernice SZO in usmeritve Evropske Komisije, da dolgoročno zmanjšujemo onesnaževanje okolja za doseganje zastavljenih ciljev (*Akcijski načrt* EU za ničelno onesnaževanje, *Evropski zeleni dogovor*, ...).
- V primeru presoje vpliva hrupa na zdravje in počutje ljudi pri oceni smiselno upoštevamo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018.
- Navedba v mnenju »da izvedba plana/posega verjetno ne bo imela pomembnejših vplivov na zdravje ljudi« pomeni, da stopnja tveganja za zdravje ljudi najverjetneje ne bo večja, kot je zajeta v mejne vrednosti, ki so določene z okoljsko zakonodajo. Vendar: skladnost z mejnimi vrednostmi ne pomeni nujno, da ni zdravstvenih učinkov.¹
- Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi, da bodo izvajalci del in upravljavci posega v času življenjske dobe posega (gradnja, obratovanje, odstranitev) spoštovali pripadajočo veljavno okoljsko zakonodajo in drugo pripadajočo zakonodajo, ki je namenjena varovanju zdravja ljudi.

Pripravili:

Andrej Uršič, univ. dipl. biol.

dr. Sonja Jeram, univ. dipl. biol.

Maša Ceglar, mag. san. inž.

Leon Žaberl, univ. dipl. ing. kem. teh.

Asist. dr. Vesna Viher Hrženjak, dr. med., spec.,
vodja Oddelka za podnebne spremembe in
proučevanje vplivov grajenega okolja na zdravje

Poslati:

- elektronsko

V vednost:

- naslov
- arhiv, tu

¹ United Nations, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe: Draft guidance on assessing health impacts in strategic environmental assessment. Working Group on Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment. Ninth meeting, Geneva, 9–11 June 2020, ECE/MP.EIA/WG.2/2020/7

